

KRUSOVSZKY DÉNES

Levelek nélkül

Jókora repedés futott végig a tanári szoba mennyezetén, akár egy vaktérképre bizonytalanul felrajzolt folyó, a forrásvidék még, mint egy pókháló, finom vonalakból állt, aztán egyre tágult, erősödött, a torkolat felé már ujjnyi vastagon húzódott a meder. Koroknai ezt a repedést figyelte, miközben Vassné hosszúra nyújtott bevezető előadását tartotta épp az iskola pedagóguskarának. Emelkedett pillanataiban az igazgatónő így emlegette a vele szemközt félálomban kókadozó emberek csoportját, kevésbé ünnepélyes helyzetekben megelégedett a tanári állomány elnevezéssel. Ha például arról akart beszélni Vassné, hogy alig-alig jön új tanár az iskolába, azt mondta, szerencsés lenne a vérfrissítés a tanári állományban. Ha arról kellett mondania valamit, hogy nincs elég szaktanár, úgy fogalmazott, a tanári állomány nagyobb differenciáltsága jót tenne az oktatás minőségének. Ezekre a kérdésekre most nem tért ki, ellenben megköszönte a pedagógusoknak az előző hónapokban elvégzett remek munkát, de figyelmeztette őket, hogy az igazi kihívás csak most jön majd, az érettségi és az évvárás közeledtével. Amennyire Koroknai vissza tudott emlékezni, Vassné minden évben pontosan ugyanazokkal a szavakkal dicsért és figyelmeztetett, ugyanazokat a mérföldköveket emlegette, ugyanazokat az eredményeket jelölte meg kívánatosnak, attól nagyrészt függetlenül, hogy

közben az egyes osztályok különböztek-e egymástól, másként vették-e az akadályokat, és más célokat akartak-e elérni. Úgy látszott, Vassné elképzelése szerint az iskola egy szilárd forma, amelybe minden évben bele kellett valahogyan préselni az adott diákanyagot, függetlenül annak minőségétől vagy állagától, ha ez sikerült, márpedig sikerülnie kellett, a sorját lekaparva készen is volt az újabb kifutó generáció. Hogy mikor mennyi sorja képződött, az ugyan eltérhetett, de ha a pedagóguskar jól kapart, ez tulajdonképpen nem is számított igazán.

A repedés szép volt, ezt kétségtelenül el kellett ismernie Koroknainak, nem először bámult fel rá, nem is utoljára, de minden egyes alkalommal meglátott benne valami újat, valami szokatlant, valami kellemesen nyugtalanítót. Vassné végtelennek tűnő monológiát egyetlen momentum zavarta csak meg, amikor Bakó, az üvegszemű földrajztanár ezeréves szürke köpenyében jókora késéssel jelent meg, ám ettől magát a legkevésbé sem zavartatva bevágta a háta mögött a tanári ajtaját, és a helyére csoszogott. Ő is már rég nyugdíjba vonult, onnan édesgette vissza valami ismeretlen varázstaktikával Vassné, de megnevelni azért már nem sikerült neki. Bakó mindig is makacs, betörhetetlen figura hírében állt, amióta a nyugdíjból reaktiváltak, még korábbi önmagához képest is kezelhetetlennek tűnt. Végül is bármit megtehetett, egy esetleges kirúgással valószínűleg csak neki kedveztek volna, az iskolának viszont rajta kívül nem volt másik egyetemi végzettségű földrajzosa, így tulajdonképpen Bakó külön intézményként funkcionált a gimnáziumon belül, és nem szégyenlősködött, ha épp arra volt szükség, hogy kihasználja kivételezett helyzetét.

Az öreg az utolsó sorban foglalt helyet, Koroknai mögött, ahogy leült, az első dolga volt, hogy köpenyzsebéből kihalásszon egy kávéízű keménycukrot. Amíg a celofánnal babrált, Vassné is tartott egy lélegzetvételnyi szünetet, majd, amint Bakó bekapta a cukorkát, mindenféle döccenő nélkül folytatta a fejtágítást.

– Kérsz egyet? – Koroknai a tarkóján érezte Bakó kávészagú leheletét.

– Kösz, nem.

Ez a párbeszéd minden értekezleten lezajlott közöttük. Mindig ők ültek leghátul, és Bakó mindig késve érkezett, cukorkával telepakolt zsebbel. A földrajztanár korábban láncdohányos volt, Koroknai emlékezett rá, hiszen őt is tanította, dolgozatírások idején mindig beállt a hátsó ablakhoz, kinyitotta, és komótosan rágyújtott egy cigire. Ha valamitől mogorva hangulata volt épp, befelé fordulva fújta a füstöt, ha azonban engedékeny pillanatában találta a helyzetet, kikönyökölt az ablakpárkányra, és amíg el nem szívta a szokásos két-három szálát egymás után, vissza sem fordult a terem irányába. Ez amolyan burkolt jelzés volt, hogy lehet puskázni, atlaszt használni, a tankönyvben lapozgatni. Mobiltelefon akkoriban még nem létezett, de ha létezett volna, nyilván az is hidegen hagyja Bakót ezekben az áldott pillanataiban.

– Te, Jánoska – bökte meg ismét Koroknai vállát az öreg. – Azt hallottam, Porkoláb megdöglestette a libáit, és eltűnt, igaz ez?

Koroknai zavarba jött a kérdéstől, és nemcsak azért, mert Bakó olyan hangosan dörögve sugdolózott, hogy arra többen is hátrafordultak, hanem azért is, mert meglepte, hogy máris elért hozzá a hír. Még alig telt el néhány nap azóta, hogy azon az átkozott telepen kellett fotóznia,

máris úgy szegeznek neki a kérdést, hogy abból egyértelmű, nem csupán az forog közszájon, ami történt, de arról is mindenki értesült, hogy ő maga a helyszínen járt.

– Én se tudok többet – dünnyögte félrefordított fejjel.

– Hagyjad már, hát ott voltál!

Bakó újabb fölhorkanására ezúttal már Vassné is dühös pillantásokkal reagált, és mivel az öreggel nem tudott mit kezdeni, Koroknai felé szórta a villámokat. A tanár arra gondolt, mond valamit az öregnek, csepegtet neki egy kevés információt, egy érdekes részletet, bármit, amit csak olyasvalaki ismerhet, aki a saját szemével látta a pusztulást, hátha akkor békén hagyja. Csakhogy, jutott eszébe, tulajdonképpen nem tud ilyesmivel szolgálni. Ott járt a telepen, ez kétségtelen, látta az állatokat, látta a gödrök megásását, sőt végigfotózta az egészet, és mégsem tud mondani semmit, amit az öreg ne tudna már. Egy dolog, hogy látott valamit, az viszont már nagyon más kérdés, hogy értette-e, amit lát.

MAGVETŐ
KÖNYVKIADÓ ÉS KERESKEDELMI KFT.
www.magveto.hu
www.facebook.com/magveto
magveto.kiado@lira.hu
Felelős kiadó Dávid Anna

Nyomta és kötötte az Alföldi Nyomda Zrt., 2023-ban
Felelős vezető György Géza vezérigazgató

Felelős szerkesztő Turi Tímea
Kézirat-előkészítő Tomka Eszter
Korrektor Schmal Alexandra
Műszaki vezető Takács Klári
A borítót Gerhes Gábor,
a kötetet Pintér József tervezte
Kiadványszám 9274
Kner Antikva betűtípusból szedve
ISBN 978 963 14 4277 9